

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.
Pol leta „ 2.
Četrt leta „ 1.

Pri ožnanilih in tako tudi pri „pocunih“ se plačuje za navadno tristo stopov vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

don Blaž

Posamezne številke se dobivajo po 1 kr. v tobakarnicah na Starem trgu in v Ninski ulici in v prodajalnici G. Likarja v Semenških ulicah h. št. 10.

Dopisi naj se pošiljajo vredništvo naročnika pa opravniku „Soča“ dr. Andreju Tabaj-u Via Canonica N. 8 v St. Roku v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi na so blagovoljno frankujejo. — Delavcem in drugim nepridržnim se naročnik sniža, ako se oglase pri opravniku.

V Gorici, dne 20. februvarja.

Marsikateri naših čitatel'ev bi morda rad kaj pozvedel, pri čem smo zdaj v Gorici, bo li kdaj in kako bo nehal naš domači razkol. „Nova Soča“ je prinesla v 7. številki dopis iz Ljubljane, kateri nekoliko pojasnjuje naše razmere, posebno gledé vredništva našega lista. Ker veliko naših naročnikov morda ne berejo „Nova Soča“, navedemo tu dotično mesto iz ljubljanskega dopisa: „Vrednik „Slovencev“, g. Ig. Žitnik... je rekel (pri izrednem obnem zboru v ljubljanski čitalnici) mej drugim, da neka zvezda v Gorici vže temni in da sta dva velmoža naša svetovala dr. Tonkliju, naj poskrbi za korenito spremembo pri vredništvu „Soča“. In kakor dostavlja dopisnik, sta ta dva velmoža kanonik Klun in deželni glavar dr. Poklukar.

Temu dostavimo še mi, kar se vže nekaj dni pripoveduje po mestu in tudi po goriški okolici, da bo dr. Mahnič vredil le še eno ali dve številki, potem se mu „Soča“ odvzame. Drugi pa vedo, da se je dr. Mahnič vredništvu vže odpovedal.

Kakor upamo, nam ne bo nihče zameril, da navajamo tu, kar ve in govori vže ves svet. Kar se tiče poslednje novice, je nismo spravili v javnost mi. Ker je pa vže v javnosti, in sicer le po tistih, katerim na ljubo smo jo hoteli držati za zdaj še tajno, se nam sdi najboljšje, da jo tu potrdimo kot resnično. Dr. Mahnič je res gg. lastnikom „Soča“ pismeno naznanil, bo od tega stinrajst dni, da je sklenil odstopiti od vredništva in sicer radi tega, ker mu drugi opravi ne dajejo časa, da bi mogel vrhu vsega vrejevati še političen tednik. Ta razlog je odličiven od njegove strani in drug nobeden.

Sicer je pa tudi verjetno, da naša pisava ali boljše — naša odločnost mnogim ne vgaja. A da bomo „Soča“ pisali in vrejevali v takim duhu, se je moralo pač vedeti vže prej. Ko se mu je izročal list, je dr. Mahnič rekel jasno in odločno: „Gospoda, poznate me“. Ostal si je dosleden: kakršen je bil v „R. Katoliku“, takšen je v „Soči“.

Vemo dobro, povlekel je zadnje mesece na Slovenskem kakor več ali manj po vsej Avstriji drug veter: sprave, kompromisa. Da se splošno želi mirno vrediti razmerje mej raznimi narodi avstrijskimi, tega se močno veselimo. Da se pa v ta kompromis tlačijo

načelna nasprotstva, kakršna so mej katoličani in liberalci, da se v imenu kompromisa spet nazaj potiska katoliško vprašanje, ki je zadnjih let komaj nekoliko živelo — tega ne odobrujemo.

Za politiko v tem smislu nas ne bo imel nihče. In ako sta radi tega dva velmoža svetovala dr. Tonkliju, naj spremeni vredništvo „Soča“, moramo jima biti le hvaležni. Da bi proti svojemu prepričanju služili političkim osebam ali strankam, smatramo za nedostojno. Vže v prvi številki, ko smo prevzeli „Sočo“, smo rekli, da se klanjamo le načelom. In kar se tiče posebe politike, smo povdarjali vedno, da mora načelnostni „aut-aut“ obveljati tudi v politiki. Odstopimo, radi. A nihče nam ne bo mogel očitati niti odvisnosti od oseb, niti nedoslednosti, pa tudi sebičnosti, ker delati smo brezplačno.

Naj pa nihče ne prerokuje pred časom, češ, „neka zvezda v Gorici vže temni“. Če tudi temni, zatemnela na veke ne bo.

Preosnova naših bralnih društev.

Družbenost nam je prirojena. Človek je po naravi družbeno bitje. Iz družbe se rodi, v družbi se izomika, v družbo ga vleče srce.

Najožša, najnaravnija družba je zakon. A ljudje čutijo potrebo tudi v večje skupine se družiti. Ne govorimo tu o cerkvi in državi, dveh najobsežnejših društvih, ampak omejujemo se na navadna društva, katerih imamo Slovenci v precej obilnem številu. Sem spadajo pred vsem bralna društva.

O teh se dandanes veliko piše. Mi bi rekli, da jih je stvarila potreba našega veka; dandanes je čitanje časnikov in drugih knjig za vsakega omikanega neobhodno potrebno. Kar se tiče nas Slovencev, imajo taka društva nalogo buditi narodno zavest ter gojiti v narodu domovinski čut.

Vender bi morali pri snovanji in vodstvu bralnih društev ali čitavnic previdno ravnati, da bi narodu več ne škodila nego mu koristijo.

Si poslal požrešno kugo,
Si mošnjico mi rejeno
Del popolnoma na suhn.....
Sem obesil zavolj tebe
Dokaj časa uk na kljuko;
Treba prečuvati bode
Več noči s prižgano lučjo“...

In tako dalje. Več ali manj vsak bi norcu-pustu par prav gorkih zasolil, potem ko ga je pahnil v prazni post. Seveda je vže prekasno. Všel je vže in roga se ti kaže od daleč le osle: Neumnež, kaj si mi vse verjel, naplahtal sem te!

Za marsikoga pa pust ni bil nič bolji, kakor bo post. In mislim, da letos ne manjka takih, ki so začeli stiriidesetdanski post vže v adventu. Kaj ne, da je tako! In takim, mej katerimi si morda tudi ti, ni pač treba pridigati pokore.

Kar bomo todaj v naslednjem rekli, naj bi si zapomnili le tisti, kateri preradi obhajajo pust ne le o pustu, ampak tudi po veliki noči, in celo v postu. Besede niso pa naše (Bog varuj!), ampak nekega škota, ki je pisal nekje tam na Nemškem v deželi, kjer ljudje dvakrat več jedo in pijejo, kakor pri nas — na Bavarskem. (Bavarski želodci so veleimenitni radi svoje raztezuosti).

Poslušajmo todaj, kako omenjeni škof podučuje bavarske (še enkrat: ne slovenskih!) ovčice v svojem pastirskem listu: „)

1) Iz „R. Kat.“ II. tečaj str. 21.

Buditi narodno zavest! Prav. A ravno na to bi morali iz slovenskih bralnih društev izključiti biti nemški židovski listi, kateri zagovarjajo pogubna centralistična načela, kateri kažejo mržnjo do vsega, kar je slovansko. In vender — da govorimo še „Slovincem“ — najdeš v kakem takem društvu laže takih listov, kakor slovenskih konservativnih! Kako se to vjema z načelom: buditi narodno zavest? Tu menda premaguje mržnja ali sovraštvo proti katoliškim in konservativnim idejam narodno zavest, rajši podpirajo sovraže slovanstva, kakor zagovornike krščanstva. To nas pelje k drugi točki.

Izključiti bi morali namreč iz slovenskih bralnih društev, posebno kamer zahaja kmet, rokodelce, sploh ljudje, ki niso zmožni samostojno soditi mej dobrim in slabim, vse veri in cerkvi sovražne liste. Sto in sto krajev je na Slovenskem, posebno po deželi, kjer se prod dvajset leti ni še poznal liberalizem. Zasejal se je po časnikih, ki so se začeli naročati in brati po čitavnicah. Narod naš je katoliški; zatoj ga bralna društva ne smejo spravljati v razpor s cerkvijo, se škofi in duhovščino; kmet nima v čitavnici brati nasprotuo od tega, kar je slišal v cerkvi. To bi bilo narod dvojiti, razcepeljati. Naj li bere kmetski fant v čitavnici vmažani in vse mažochi „Brus“ — pa naj potem spoštuje, naj ljubi duhovne!

Nadalje bi morali bralna društva tako v-ravnati, da ne izvabljamo preveč njih gospodarja iz kroga domače družine. Ta točka je dandanes najvažnija. Tožimo o socijalnem zlu. in po pravici. A ljudje, ki so se zarotili proti obstoječemu družbinskemu redu, da z njim prevržejo oltar in prestol, se trudijo na vse moči, kako bi prej rušili vezi, ki družijo v krščanski družini moža z ženo ter oba z otroci, katere posvečuje cerkev v sakramentu sv. zakona; do-

„Občna osladnost rodi občno revo. Lohkočiveo jé, pije in skrbi, da se mu godi dobro; nič mu ni predrago, da le zadovolji grlo. Tudi ko bi jutri vmi-ral lakote in beračil, vse bo žrtvoval. Koliko denarja pogoltné neizmerno vživanje piva? (Mi bi rajši rekli: vina). Da bi vže pili za potrebo, da si vgase žejo, da okrepcajo z delom ošibljeno telo! Kaj še! V za-bavo kesno v noč ga erkajo, do ranega jutra na škodo zdravju in blagostanju. Kar teden dobi, nedelja zdrobi. Kdo je temu kriv? Nešteta osnovana in še snujoča se društva, ki ude kar tirajo v gostitvno. Osnovana so — ne rečemo — zelo koristna društva v razvoj znanstva, v zboljšanje ratarstva in povečanje obrtnije, v pospeševanje obnega blagra. Ne obojamo takih in enakih društev. Bog varuj! Skupna korist, skupna nevarnost tirja ožo in ožo vez mej deležniki. Znak večine društev je, kar z vso odločnostjo povdarjamo, da so brez potrebe, celo škodljiva, ker po-spešujejo le pijandevanje, rušijo pa družinsko življe-nje. Veselica vrati se za veselico, stoletnica za stoletnico. Naši dobi ne zmanjka na veke poviada novim slavnostim. Kako bi mogli tu še govoriti o blagru, katerega ni brez delavnosti in varčnosti. Dandanes je večer praznik; a zraven se neprenehoma toži o slabih časih. Neumljivo nasprotje!

Kdo bi našel vsa razveseljavanja, vse izlete, besede, plese, godbe itd. ob nedeljah in praznikih? Razveseljavanja, katere toliko ljudi omamijo, da rajši doma stradajo in zmružejo, zastavijo imovino, obleko,

LISTEK.

V POSTU.

Pust je todaj za nami. Imamo vže post. Pust in post, tako podobna po imenu, sta vender v resnici različna ko noč in dan. Pust — stari norec, ki se nikdar ne spomni, post — ves resen, trezen. Kar se je prvi pregrešil, za to se mera drugi pokoriti. Pust pravi: Jejmo in pijmo, dokler živimo; post pa pridiga: Človek ne živi o samem kruhu, nego o vsaki besedi, ki izhaja iz ust Božjih. Pust se lišpa, pleše in kliče: Juhé! veselimo se, dokler smo mladi; post pa siplje na glavo pepel: Memento homo, quia pulvis es.

Kak norec je pa pust, se navadno spozna in čuti še le v postu. Latinec pravi: Opposita iuxta se posita clarescunt; kar bi mi rekli: kaj je pust, pové ti post. Marsikateri uči vže pepelnica: v glavi megla in bol, želodec težek, kakor da bi bil zalit s samim svinecem, v žepu praznota!

Kar se tiče še posebe dijakov, jim jo je naš Prešeren zakrožil prav resnično v pesni „učenec“, kjer kolne učenec pust na pepelnico jutro tako-le:

„O, predpust! ti čas presneti,
Da bi več ne prišel v drugo!
Ti meč matrne petice

dro vedo, da je družina podlaga državi in vsemu socialnemu redu. Da se pa družinske vezi čedalje bolj zožijo in vtrdijo, morajo njeni udje kar je mogoče vkup bivati in živeti. In žalibog naše gospodarstvene in kulturne razmere so se dandanes tako razvile, da v tem oziru močno trpi družinsko sobivanje, družinsko življenje. Velik del iz nižega ljudstva si mora kruha služiti po tovarnah; oče, mati so celi dan iz hiše, propustivši otroke samim sebi. Otroci se pa od druge strani vže v nežni, prenežni mladosti iztržejo materi iz varstva ter so malo da ne celi dan v šoli, ločeni od roditeljev. Večinoma ostane le večer, da se družina snide okoli domačega ognjišča. Kaj pa, ako se še na večer oče izgubi v bralno društvo, da ga ni kesno v noč domov, ko je vže vse poslalo?! Res sicer, da je šel brat, da se izomika, da se v družbi z drugimi vnema za narodno stvar; a prvo društvo je zanj domača družina, prva dolžnost bivati v tej, podučevati, vzgajati svojo deco. Kaj čuda potem, da v naši mladeži pojema čedalje bolj spoštovanje, ljubezen do starišev! Ljubezen je plamen, kateri se mora v mladem srci vžgati in skrbno netiti. Deca pa, ki ne ljubi, ne spoštuje starišev, ne bo ljubila tudi domovine. Ali bi tedaj v blagor naroda ne kazalo bralna društva tako vrediti, da bi se časniki in knjige dajali na dom ter krožili od hiše do hiše?

Tu smo govorili o bralnih društvih, ki so resnično „bralna“, nikakor pa o tistih, katere imenuje „Slovenec“, „krokorska“, ali „kvartopirska“, ali samo na papirji, ki enkrat na leto zbornajo skupaj kako veselico — to je vse, tako da bi boljše, da bi jih ne bilo.“ (Če bi mi danes podastili bralna društva, tudi „nekatera“, s takimi priimki, bi se vzdignila jutre nad nas vsa Slovenija.) Bog obvari narod takih društev!

A ravno to nas privede k zadnji točki: bralna društva naj bi ne imela svojega sedeža po gostivnah, niti stala z gostivnami ali gostivničarji v kaki zvezi. Eno je časnike brati, se omikati — in drugo vino piti, kvartati, plesati. Skušnja uči, da se narodnost prerada potopi v vinu, in neredkokrat dobimo iz najbolj gorečih narodnjakov — najboljših pivec in zapravljivce. Drugje se narodna stvar morda prime gostivničarjevega žepa, od koder potem izhajajo veselice, plesi — navidezno sicer v probujo narodne zavesti, v resnici pa za ljubi dobiček.

Kratek posnetek iz vsega, kar smo rekli, bi bil potem takem: Slovenci, ako hočemo narod versko in нравstveno vzgojiti ter povzdigniti ga, snujmo društva ali preosnujmo vže obstoječa, ter postavimo jih na krščansko podlago, tako, da ime „krščansko“ ne bo mrtva črka, ampak da bo izključevalo iz ljudstva vse, kar kakerkoli nasprotuje veri in gmotnemu blagru našega naroda.

postelje, da še jih le vdelež! Kdor kopni po zabavi, se ne zmeni za delo, zaprno mu je, dolgočasno. Nobene priložnosti ne zamudi, da li uide iz delavnice v gostivno. Koliko potrosi za obloko! Vsako leto, vaak letni čas novo nošo; kar je danes po modi, je jutri zastarelo. Še celo dekla zavrže krvavo zasluženi denar v obloko. Naši pradedi so živeli v slabših časih, v časih, ko je bilo manj zaslužka, kakor dandanes. Velikanske zgradbe, obitnijska in trgovinska podjetja ponujajo mnogim delavcem dela in lepega zaslužka. Okusili so pogosto naši pradedi draginjo in lakoto. Kljub temu priborili so si s pridnostjo, zmernostjo, skrbno varčnostjo in s skromnostjo blagostanje. Takrat ni bilo vdomačeno popivanje po krčmah; kde je kaj vedel o tolikih društvih, slovesnostih, stotnicah in raznih razveseljevanjih današnje dobe? Ako se ne povrnemo k starim poštenim običajem in čednostim, se nam sreča in zadovoljnost nikdar ne razovete. Ako bodo samopašnost in navedena zla gospodovala tudi v bodočnosti, bodemo zastoj potom socialnega zakonodajstva iskali leka, ki bi zapretil obožanje in pogin srednjega stanu. Pač pa bodo množila stiska dan na dan, naraščala orjaška beda, preobkladala se bude z davki sleherni občina, vsi dobredelni zavodi ne bodo zadostovali, bankroti in javne dražbe se nam nagromadijo brez konca in kraja.

Te zlate nauke premišljajmo v evetem postnem času tudi mi.

Ena beseda iz letošnjega pastirskega lista.

Zanimiv in časa nad vse primeren je predmet, ki ga razpravlja naš prevzvišeni viši pastir v letošnjem postnem listu do svojih vernih — posvečevanje nedelj in praznikov. Dandanes, ko se toliko govori o socialnem vprašanju, ko si državniki toliko vbijajo glavo, kako bi se dalo rešiti, prezira se pri tem najvažnejše poglavje — postava Božja. Kdor je ohranil vsaj vero v Boga, mora priznati, da Bogu-Stvarniku tiče en del časa, da človek, ako se noče popolnoma poživiniti, mora vender vsako toliko povzdigniti duha nad vsakdanje, duševno življenje moreče skrbi. Ako je pa res, da je Bog gospodar časa, ako je res, da je po spricovanju sv. pisma pridržal moj edem rimi davei enega za se, potem pa tudi lahko razumem, kako se mora oskrnjevanje Gospodovega dne maščevati v narodih, v človeštvu, in sicer vže na tej zemlji. Na tej zemlji — ker grehi, katere doprinašajo posamezni ljudje, se neredkokrat, da, rekli bi, skraj navadno, kaznujejo še le v prhodnem življenju — a za grehe javne, katerim prištevajo pastirski list oskrnjevanje nedelj, za grehe, katere zakrivi država ali občina s tem, ker jih ne zabranjuje, za take grehe pride kazen vže v tem času, ker država, občina ne bo več kot taka obstala v vrednosti: kdor greši, ta se pokori. Za te grehe, trpimo tako zvane javne šibe. Najgrozovitiša javna šiba pa, katero vihti žugajo nad državo in družbo dandanes pravica Božja, je socialno vprašanje. Menimo, da bi bilo to vprašanje vže na pol rešeno, ako bi država, ako bi javne oblasti narode spet prisilile, da vestno izvršujejo nedeljsko zapoved. Nočemo dalje govoriti o tem.

Le par besed hočemo, kakor smo rekli, navesti iz pastirskega lista: „Posebno pa opominamo tiste, ki prebivajo blizu mest in trgov, naj ne zahajajo ob nedeljak v mesto kupovat si blaga po štacunah; delavniki so za kupčijo.“

Večkrat se je vže mislilo in vkrepalo, kako bi se naše štacunarje primoralo, da bi ob nedeljah imeli zaprte svoje prodajavnice. Imamo sicer postave, ki javno prodajanje in kupčevanje vsaj omejujejo, a postave — ostajajo le na papirji. Navzlic vsem postavam je skoraj vedno hujske. Res, grdo je, ko se vidi ob nedeljah in praznikih po Travniku in Raštelu vrata in okna odprta in blago razobešeno po ulici, prav tako skorej, kakor o drugih dneh; in to celo za časa velike ali škofovske maše v stolni cerkvi.... Katoličani, vse tožbe, vse kričanje ne zda nič, pomagati si moramo sami!

Kdo je tega kriv? Naši kmetje. Nekaka skopost je, ki večkrat zapelje našega Kraševca in Vipavca, da se ravno za nedeljo odpravi v mesto po opravih, češ, mej tednom imam delo. V prvi vrati pa so krivi naši okoličanje. Ktor gre ob nedeljah v okolico k farni maši ob 9. ali 10. uri, bo našel cerkve malo da ne na pol prazne. Žalostno je res posebno za duhovnega pastirja, ko se vidi tako osamljen-gi, mej tem ko razlaga Božjo besedo. Kam so šle ovčice? Pojdi ob nedeljah in praznikih po naših gospodskih ulicah čez Travnik v Raštel, in videl boš, kako se vse gojete naših okoličanov in okoličank. Prišli so — pohajati, prišle so — rute si kupovat. Boga odpravi z eno suho mašo, katero gre, z jerbasom na glavi, poslušat. Ostali predpoldne je za zijanje in pohajanje po štacunah.

Kaj čuda potem, da se dajo štacunarji zapeljati: kupcev imajo, ki pri vratih in oknih silijo v štacune — in ne bi prodajali? Zlo moramo zadušiti pri njegovem viru: ne zahajajmo v mesto — in štacune se bodo same ob sebi zaprle. Pa še več moramo storiti. Štacunarji so sluge svojih kupcev, od njih odvisni. Paziti moramo, kateri štacunarji imajo ob nedeljah zaprto prodajalnico, k tem moramo potem zahajati, ko pridemo mej tednom v mesto, ker ti so dobri kristijani, ali vsaj javno ne oskrnjeajo Gospodovega dne ter ne kličejo z neba javnih šib. Kdor pa trdovraten ostane in odpira vrata ob nedeljah, naj sam prodaje in kupnje: pustimo ga, dokler se ne strmoglavi. Trebalo bi le malo sporazumljenja in skupnega postopanja, in v par letih bi imeli v mestu pravi praznični mir.

Kdor ima tedaj oblast in veljavo v ljudstvu naj zadržuje ob nedeljah kmeta od mesta; v domači cerkvi bodi v Gospodov dan ljudstvu skupno shajališče, pod domačo lipo na vasi zbirališče. Nedeljsko pohajanje po mestu kmeta razvaja in je vir mnogemu zlu.

Naš položaj.

Spod Veternika (Izv. dopis 17. febr.)
Slučajno sem vdobil v roke zadnjo številko „Nove Soče“ ter bral v nji dopis iz Ljubljane, v kojem se vidi kipeče veselje radi tega, da so čitalničarji v Ljubljani izključili staro „Sočo“ in jo vrnili nazaj v Gorico. A zakaj neki? Radi tega, ker je resnico pisala, a resnica oči kolje; resnico, da nekatera društva na Slovenskem niso blagonsna za naš mili narod, katerega gotovo bolj ljubimo, nego „prijatelji“ sta-

re „Soče“ v Ljubljani in Gorici, ker tudi bolje poznamo njegove kervaveče rane. V tem dopisu seveda ne sme biti brez opazke vrednikove „Nove Soče“. Isto misel smo nekdanj izrazili tudi mi. Toda naša Stara je obsodila ono „zlatu srednjo pot“, za pogubno polovičarstvo, breznačelnost i. t. d. Srednje poti ne mara, aut-aut, Bog ali hudič, to je vodilo v politokovanju. Veseli nas, da se je nam pridružil v tem oziru tudi „Slovenec“. Sic vrednik „Nove Soče“! Mi pa se ne moremo nikakor pridružiti niti izjavi vrednika „Nove Soče“ niti „Slovenčev“ iz sledečega vzroka ne. Predobro nas uči skušnja prošlosti, da odkar se je vrnilo mej naš katoliški narod brezverstvo, ni se več nadejati ljubelega mira in medsebojne ljubezni, a tudi ne vspešnega delovanja. Nesloga tlačí.

Kakor hitro zapazijo naši Mladoslavenci, da se spne do više stopinje kateri vže mnogo zasluženi katoliško misleči mož, začnejo ščuvati narod ter kuriti razpor s tem, da ga z grdo lažjo oberajo do poslednje dlake. To se je pripetilo velezaslužnemu prvaku kot državnemu poslancu, pokojnemu dr. Tomanu, pokojnemu očetu slovenskega naroda dr. Bleiweisu, in dr. Coati, ravno tako nadžupniku Grabrijanu v Vipavi; in sedaj spravili so se tudi naši goriški mladiči nad velezaslužnega državnega poslancu, visoko blagorodnega viteza dr. J. Tonkličja. Kedo se ne spominja tistih ogujenih pušic, ki so letele v preblogo srce gosp. dr. Tomana iz „Slov. Naroda“, sestavkov, ko je izhajal še v štajarskem Mariboru! Gotovo so te ognjene pušice, s katerimi je bilo zadeto preblogo srce Tomanovo, ki je v resnici ljubilo slovenski narod, a ne le z besedo, ampak v dejanju, povspešile njegovo smrt in vbagi narod izgubil je junaškega zagovornika. Nobena oseba ni našim mladim brezvercem po volji, nobena zasluga dovoljna, ako ne trohijo v njih brezverski rog. Zato pa se ni čuditi pisavi Slov. Naroda: „In če tudi prerok nosi duhovniško obleko, ali pa še celo purpur prelata, to nič ne de — hic niger est, hunc tu, Romane, caveto! Broz vsmiljenja po njem!“ No, tu imate slovenske peteline! „Nova Soča“ odgovori! Je li še tu kaj primeren izrek „zlatu srednjo pot“, s takimi prevzetnimi petelinimi hoditi? Ne, tukaj velja dr. Mahničja izrek: aut — aut — Bog ali hudič, in druge poti ni, družega sredstva ni; ako hočemo še svoj premili katoliški narod rešiti, moramo se od njih ločiti. Oni so v resnici, dasi so še v katoliške vere plaše ogrnjeni, zgrabljivi brezverski volkovi v krvi in v mossu. Le čuditi se moramo, da jih katoličani še podpirajo duševno in gmotno, da hočejo celo nekaki kompromis napraviti s takimi ljudmi! Ne kompromisa, tudi če hočejo podpisati slovenskega naroda staro geslo „vse za vero, dom in cesarja“, ker to jim je le sredstvo, da bi si lože pomagali do svojega cilja, da bi lože okužili z brezverskimi načeli naš mili narod, da bi zasejali mej slovenski narod krive nauke ter ga ščuvali proti veri, proti predstojnikom sv. katoliške cerkve, in da bi mu iztrgali blaginjo sv. vere, za katero so naši pradedje, naši čili slovenski mladeniči in naše nožne slovenske deve toliko krvi prelili, in celo svoje življenje žrtvovali. Ne verujte jim, ko porečejo: Tukaj je Kristus! Naj le našteva „Nova Soča“ v svojih predalih žive in mrtve visoko častite gosp. duhovnike, ne dajmo se motiti, ne verujmo ji, ker tudi na lepo cvetoči gradici čestokrat leži strupeni gad. Toda velja naj pri nas dr. Mahničja izrek: aut — aut, Bog ali hudič. V tem naj nam bo učiteljica prošla zgodovina slovenskega naroda.

Duhovnik.

Dopisi.

V Gaberji pri Ajdovščini, dne 17. februarja.
Kdo bi bil mislil, da bomo tako hitro izročili materi zemlji telesne ostanke moža rojaka, katerega bi si po človeškem računu še dolgo med živimi želeli! Vpognimo svoj um pred božjo neskončno previdnostjo! Dne 10. t. m. je prijel tukajšnji g. vikar nenadno brzjavno sporočilo, da je gosp. Jak. Bizjak, kurat jetišnice v fularski Gradiški, za smrt bolan, ter je bil ob enem naprošen, da naj to njegovim doma oznani, da ga nemudoma obiščejo. Še ni pretekla ena ura po tem, dobi vže drugo pretužno vest, da je gospod Jakob izdihnil svojo blago dšno. Hitro se ta pretresljiva novica po vasi in okolici razširi v največjo žalost, ne samo rajcega rodovine, marveč vseh, kateri so ga poznali. Oče in sestra rajcega sta takrat vže bila na poti proti Gradiški nevedoča, da svojega predrazega Jakoba ne bosta več živega našla. Ko prva žalost nekoliko potihne, čuje se tod le en glas, le ena splošna želja: „Ker bo že njegov spomin vedno med nami, naj še telesno med nami v domači zemlji počiva; naš je, med nami mora čakati angeljska trobente glas!“ Brž družega dne se ta želja brzjavno naznani v Gradiško, kjer je njegovega očeta našla, ko je ravno vže sam potrebuje korake delal, da se mrlič na dom v Gaberjo pripelje. Dobivši vgodni odgovor smo brž vse potrebno vkrenili za pristojen sprejem in pogreb nepozabljivega nam rajcega. Le škoda, da se je bil ta odgovor toliko

zakasnil, da se je zamogla le najbližnjim duhovnim gospodom naznaniti ura pogreba, in da ni bilo mo- goče vsega za pogreb tako pripraviti, kakor se je želelo. Vender lahko trdim, da sta bila tužno slo- vesna sprejem in pogreb. Po zadnjih duhovnih po- stajah pred Gaberjem je mrliča povsod spremljevala duhovščina in glas zvonov, in ko ga vže pozno v noč 12. t. m. v domačo vas pripeljejo, mu je vse s svetilnicami v rokah, s solzami v očeh, ihtenjem in zem ter tje z glasnim jokom naproti prišlo. Druzega dne ob 10. uri je bil pogreb, katerega je vodil v spremstvu z drugimi gg. duhovni domači g. vikar, od mladih nog rajnega osební prijatelj. Kdo je vatanu popisati žalost, katera je vladala, ko so krsto iz domače hiše vzdignili in domači pevci pod vod- stvom g. učitelja miloglasno slovo zapeli? V cerkvi je imel nagovor do v obilnem številu zbranih vernih domače in sosednih duhovnjí č. g. Marka Vales, raj- nega osební prijatelj in rojak. Besede čast. g. govorníka so izvabile vsem poslušalcem solze v oči in glasen jok je spremljal celi nad pol ure trajajoči izvrstni govor; viti, ki so ga njegove besede nare- dile, nam ostane neizbrisljivi. Gotovo ni lahka naloga govoriti nad krsto, katera pokriva govornika najbo- ljšega ter iskrenega prijatelja; ali rajnega zgledu in čednostno življenje, katero je govornik opisaval, mu je to nalogo olajševalo; s tim nagrobnim govo- rom je vrnil govornik pokojniku trud za govor pri njegovi sv. novi maši. Čuden, pa tudi ginitiv slučaj!

Rodil se je rajni v tukajšnji vasi l. 1837. Za- četne šole je dovršil v Idriji, gimnazijo in bugoslavje na v Gorici; vse z najboljšim uspehom. Akoravno edini sin premožnih starišev, si je vender izvolil du- hovski stan, v katerega je bil posvečen po dovrše- nem tretjem letu bugoslavja l. 1860. Nekaj nad štiri leta je kaplanoval v Komnu, kjer ga imajo vsi sta- rejši župljani še zdaj v najboljšem spominu, in potem je sprejel na migljaj rajne nadškofa Andreja službo dušnega pastirja jetnišnice v Gradiški, kjer je to du- ševno težavno službo opravljal 25. leto — do smrti, in to s toliko modro previdnostjo, da si je znal, ka- kor je č. govornik pri pogrebu rekel, vso v čašen in večen prid tamošnjih vže skoraj izgubljenih ovčic potrebuje zaklonjenost pridobiti; v ta namen se ni plašil na truda ne stroškov. Da res, bistro oko rajne nadškofa ni moglo najti pripravljene za to službo, kakor je bil r. g. Jakob. Jetniki so mu bili otroče vtani ter vradniki in služabniki kaznilnice so ga vi- soko spoštovali. Tudi visoka vlada mu je vže pred leti dala pismeno pohvalo za njegovo vspešno dole- vanje in par dni pred smrtjo je dobil v priznanje velikih zaslug znatno tako imenovano osebno doklado (zvišano plačo). Poleg obilnega posla — ker je mo- ral opravljati za dva duhovna službo v kaznilnici — je vže drugo leto oskrboval dekanjska opravila. Bil je radodaren do vsih, posebno pa je znatno podpiral vboje izred zlahte in tukajšnje vati in marsikateri Gaber se ima pogravitno njemu zahvaliti, da je do- segel v c. k. kaznilnici pristojno službo, brez ktere bi sicer bil v revii in pomanjkanji. V privatnem ob- našanju je bil povsod priljubljen tovariš poln ne- dolžnih dvotipov; vedel se je pa vender vedno in povsod kot pravi katoliški duhoven. Obširna piema, katera je svojim prijateljem pogostoma pošiljal, ga kažejo vsestransko učenega, ter se obenem tudi polna zdaj nedolžnega humorja zdaj lepih resnih nauk. Slovenaki domovini je bil naklonjen s vso primerno ljubeznijo ter podpiratelj slovenske književnosti; držal se je gesla: za Bogom vse za domovino. Da je bil tudi med Furlani jako ljubljen in čistan, pri- čajo številni venci pri njegovi krsti, od katerih so pa najlepše v Gaberje pripeljali. Ko so mrliča iz mesta peljali, so Gradiščani miloglasno in jokaje za krsto klicali: Pre Jacum! pre Jacum! (t. j. g. duh. Jakob) kakor da bi hoteli reči: O nikar nas ne za- pusti, ostani še med nami! Toliko je bil torej pri- ljubljen naš g. Jakob vsem, da menda lahko rečem: Ni ga imel sovražnika. Ni čuda tedaj, da so njegovi znanci začuši glas o njegovi smrti strmeli rekoč: Kdo bi bil mislil! Kolika škoda! In ta tužna vest nas je toliko bolj pretresla, ker je vmrl nagle smrti — za mrtudom. Sicer ga je bila dvakrat napadla par tednov poprej influence, katero je pa obakrat toliko premagal, da se je vže čutil popolnoma zdra- vega; mogoče pa vender, da je tudi ta bolezen koj pripomogla k zgodnji smrti njegovi. Naj mu sveti večna luč!

Od nekje s Primorskega, dne 17. februa- rja 1890.

Prosim Vas, g. vrednik, odstopite mi malo pre- stora v svojem cenjenem listu, da spregovorim tukaj malo besed, s katerimi izrazim čustvo pravice, a ob enem zadovoljim svoje prijatelje.

Pazljivo opazujemo političko gibanje na Goriš- kem, katero zna imeti še posledice za celo slovensko domovino. B j bode imel vsakako dobre posledice v verskem oziru in upamo, da se bode vsa slovenska duhovščina še odločneje potegovala za pravice kato- liške cerkve. Čas je, da začne duhovščina odločno nastopati za katoliška načela ne meneč se za psovanja

od liberalne strani. Radi svoje prepričevalne in ne- vstrašene pisave nakopala si je „Soča“ jezo in so- vrašstvo liberalcev po vsem Slovenskem. Iz psovanja in sovrašstva je videti, kako moč imajo vže pri nas „narodni“ slovenski liberalci, a videti je tudi, kako potrebni so taki odločni listi, kateri zagovarjajo ne- vstrašeno katoliška načela kakor „Soča.“ Žalibog, da takih listov dosti pogrešamo, kajti večina, mej njimi, tudi naš konservativni dnevnik, posreduje vedno mej obema strankama; odločno in nevstrašeno katoliško- narodne pravice zagovarjajočih listov imamo le pičlo število. Ti listi so si pa nakopali sovrašstvo vseh li- beralcev, katero se odlikuje po svoji „temeljiti“ kri- tiki; Danica, Domoljub, Dom in Svet, Rimski Kato- lik, sedaj še „Soča“ imajo res lepo vrsto kritičnih razprav za seboj, katere delajo čast (P) vsem liberal- cem, kuji tu so pokazali podlost svoje duše, a zraven tudi svoje sovrašstvo do katoliške vere.

Dobil sem „Rimskega Katolika“, katerega čitam z veliko pazljivostjo in navdušenostjo. Platnice diči liberalna kritika, od katere je tukaj, kakor se vidi, neka „Quintessenca“.

Zadel sem čitati obseg lista in mej drugim za- gledam naslov: „Slovenski katoliški shod: Šola“. Vbogi dr. Mahnič, misli sem si, ti prinašaš in raz- pravljaš res uđena vprašanja, katerih se ne boče mo- gel ogniti katoliški shod, toda kedaj boče? Naloga političnih časnikov in posebe še konservativnega dne- vnika bi bila razpravljati taka vprašanja in priprav- ljati Slovence na shod, toda „Slovenec“ ni imel, ako se dobro spominjamo, še ene besedice o tem shodu, pač pa bi imel neki drug shod nadomestovati kato- liškega. Tu prinašaš „Slovenec“ vvodne člank, tu po- dučuj in pripravljaj nas, da se bodemo odločneje po- tegaovali za verske in narodne pravice. Ako bodemo tako dremali, bodo dobili liberalci vse v roke in v kratkem bode naše verno ljudstvo pokvarjeno.

Vi pa, velenč. g. doktor, delajte nevstrašno, naj se zarote proti Vam vsi liberalci, in prepričani budite, da imate za seboj duhovščino po vsem Slo- venskem, katera vó tudi, kako kvar napravlja libera- lizem mej ljudstvom.

Z dežele, 19. februarja.

Dovolite, g. vrednik! Vi imate priliko večkrat govoriti z goriškimi gospodi; povejte nam, kaj pra- vijo, zakaj dobivamo mi na kmetih laška povabila k c. kr. mestno-odredjeni sodnji v Gorici? In ako nas tam kaj izprašujejo, zapisujejo vse po italijanski v svoje zapisnike, k sklepu pa še tirjajo, naj primemo za pero ali pa naj svoje ime sami podpisemo pod tisto italijansko pismo. Kako je to? Tudi če jim mi kaj pišemo v slovenskem jeziku, dobimo italijanski odgovor. Saj pred nekimi leti ni bilo tako. Gremo torej rakovo pot!

Poprašajte Vi in podrežite, da vzemo tudi mi za vzrok, ali je postaven.*)

*) Res gremo, kakor se zdi, rakovo pot. Tožili smo o tem v zadnji številki „Soče“. So preglasno. Vstrajajmo! Pra- vice, katere nam je dala narava, katere nam jamči postava, moramo končno doseči. — Vred.

Iz Mirna, dne 20. februarja

Naša učiteljica gđ. Jos. Jug je bila pretekli teden nevarno zbolela. Imela je že v prvi polovici januarja influenco s kašljem, pa vstala je pre zgodaj in šla koj podučevati. Nekaj časa si je delala silo, konečno jo influenza v novič premaga in pritakne se še zve- ven, kakor mnogokrat v enakih slučajih, vnetica pljuč.

Nadjamo se, di ji ljubi Bog zopet trdno zdravje povrne; vender bo morala brž ko ne precej dolgo po- divati, da se vkrepi. Da le ozdravi!

Politični razgled.

Pred vsem naj popravimo vest zadnjega političnega razgleda, katero smo bili po drugih listih posneli, kakor da bi bile trajale pustne počitnice državnega zbora do četrtega; zbor sploh ni imel nobenih počitnic, ker prav v to- rek je vže spet zboroval in se bavil večinoma le s peticijami, katere je tudi rešil, kakor mu je predlagal peticijski odsek; sprejel je tudi v tretjem branji postavu zadevajočo javne raz- mere Židov. Iz predzadnje seje naj še omenimo, da je vlada predložila pogodbo, ki ima vrediti razmere gališkega zemljiščino-odveznega zaloga; dr. Ebenhoch pa in tovariši so stavili do grofa Taaffe-a, kot voditelja ministerstva za zno- tranje zadeve, interpelacijo, v kateri ga vprašajo, kako hoče postopati proti nemško-na- cijonalnemu društvu v Schönbindenu na Češkem, čegar pravila so tako osnovana, da izključujejo vsakega, ki bi bil od katoliškega ljudskega druš-

tva na Pemske, in da se nobeden izmed nje- govih udov ne sme vdeležiti kake cerkvene slo- vesnosti in tudi ne kakega cerkvenega pogreba.

Kakor druga leta, tako tudi letos slo- venski poslanci ne drže križem rok, am- pak delujejo in skrbé za svoje volilce in naše narodne pravice, če tudi ne morejo doseči vsega, kar bi radi dosegli, ker le pogostoma stojé jim nasproti nepremagljive ovire. Tako so se podali pred kratkim pod vodstvom grofa Hohenwarta k justičnemu ministru grofu Schön- bornu ter imeli z njim dolg razgovor o poslo- vanji pri sodnijah in o imenovanji sodnijskih vradnikov po deželah, kjer bivajo Slovenci; iz- ročili so mu ob ednem spomenico, v kateri na- vajajo opravičene želje in težnje naroda sloven- skega gledé omenjene zadeve. Minister je od- govoril, da se hoče na izražene mu želje toliko bolj ozirati, ker so mu je zaupljivo naznanili, in ker se mu tudi spolnitev teh želj ne zdi ne- mogoča.

Kakor znano našim čitateljem, je dr. Ton- kli z drugimi slovenskimi poslanci vred stavil v letošnjem zasedanji dež. zbora predlog, da naj se poprosi visoko vlado za kako podporo iz državnih zalogov onim vinorejskim krajem naše dežele, ki so vsled trtne bolezni največ trpeli in katere čaka huda beda. Kakor listi poročajo, sta bila drž. poslanca dr. vit. Tonkli in grof Coronini tudi pri grofu Taaffe-u, mu pojasnila žalostne razmere omenjenih krajev ter prosila, da naj se sprejme vže v letošnji prora- čun primeren svota; minister jima je neki tudi vže obljubil, da hoče to storiti.

Novodobnim Husovim slaviteljem na Če- škem ne gre tako gladko, kakor so mislili s početka. Od mestnega starešinstva v Pragi so zahtevali primeren prostor za Husov spomenik. Odsek, navlašč za to voljen, da bi to zadevo rešil, se je z večino glasov izrekel proti dovo- litvi takega prostora, enako je storil tudi mestni zastop; želeli bi le bilo, da bi se v istem smislu izreklo tudi celo mestno starešinstvo.

Ogrski državni zbor je končal prora- čunsko razpravo in ministerstvu poslužna ve- čina je dovolila svote, katere so zahtevali razni ministri; opozicija je najbolj prejemale Tizzo, ter ga celo v odseku interpelovala, so li osno- vane časniške vesti, da hoče v kratkem odsto- piti. Take vesti so se sicer vže večkrat raz- širjale, ali nikdar obistinile, morda pa sedanje niso brez vse podlage. Ogrje je zadel hud vda- rec; 18. t. m. je vmrl v Opatiji po dolgi in mučni bolezni grof Julij Andrassy, l. 1848 kot vstajnik proti Avstriji na smrt obsojen, ali kot begunec je kazni všel, po sklenjenem dualizmu je bil prvi predsednik ogrskega ministerstva in potem več let voditelj avstrijske zunanje poli- tike.

Kakor smo vže zadnjič omenili, si nem- ški cesar mnogo prizadeva, da bi se zboljšalo razmere delavskega stanu, ne samo, da vabi druge države k mednarodnemu kongresu, ampak on je vrhu tega sklical še poseben drž- avni svet ter mu nalaga, naj mu tudi on pove svoje mnenje v tej zadevi in naznani sredstva, s katerimi bi se dalo delavcem pomagati. Kot konservativen vladar še posebe želi, da bi v dosego te svrhe državo podpirali tudi cerkev in šola.

Princ Orleanski je tedaj obsojen na dve leti v ječo; ali prav ta njegova odsodba je dala monarhistom še večí pogum. V Parizu je prišlo da razgredov med monarhisti in republi- kanci; ministerstvo samo je v veliki zadregi in ne ve, kaj s princem začeti, rado bi ga obdr- žalo v ječi, da prestane kazen, a boji se, da bi to monarhično gibanje ne segalo dalje; naj- raji bi pa menda Carnot, predsednik republike, princa pomiloštil in ga spravil čez mejo, ko bi princ le hotel prositi za pomiloščenje, česar pa do zdaj še ni storil. Vsekako samo prihod princa vže dela republiko preglavice, kaj bi bilo pa še le potem, ko bi izbruhnila kaka vstaja proti sedanjim republikanskim mogotcem?

V brazilijanski republiki imajo vže ministarsko krizo; dosednji minister, znotrajnih zadev se je sprl z ministarskim predsednikom in zato odstopil. Nova vlada je proganemu cesarju in njegovi družini konfiskovala postavno in vstavno zagotovljeno mu letno dotacijo; tudi to je liberalno.

Domače in razne vesti.

Včeraj pretekle je 12 let, odkar vlada sv. cerkev Nj. svetost sedanji papež Leon XIII. Vsi pravi katoličani so getovo molili za svojega Očeta, da bi ga Bog ohranil mnogo, mnogo let v slavo katoličanstva.

Sv. Oče papež dobil je valed smrti svojega brata, kardinala Josefa Pecci-ja, veliko število izrazov sočutja in ljubezni od vernih katoličanov, od vladarjev in od drugih imenitnih oseb. Tudi naš preev. cesar izrazil je sv. očetu svoje sočutje in se pokazal pokornega sina katoliške cerkve.

Kongrua goriških vikarjev. Kakor so gg. vikarji iz zadnje „Soče“ lahko razvideli, njih pravda zaradi jvmoečenja med samostalne dušne pastirje v smislu drž. postave od 19. aprila 1885 ni še izgubljena. Na vgovor dr. Tonklija je zadajkrat minister Ganč sam priznal, da ta postava v § 1. al. 2. prizna zraven investitiranih še drugo vrsto samostalnih dušnih pastirjev; s tem sicer nečemo še trditi, da bode ministerstvo naše vikarje pri rešitvi njih rekurzov kot take tudi priznalo, vendar to je gotovo, da sedanja postava nevela njih rekurzov ne razveljavi, ampak da se bodo rekurzi tudi rešili; če je vlada priznala tiste vikarijate na Vipavskem, ki so nekdanj pripadali k goriški nadškofiji in kateri so pred kratkim postali samostalne duhovne štacije, tedaj bi bilo le doledao, da tudi naši vikarji postanejo samostalni. Zadržja „Nova Soča“ pravi, da je dr. Tonkli vsled dopisov njenih vikarjev odprl usta v preračunskem odseku in se potegnil za vgodno rešitev te. Temu ni tako; vikarji „Nove Soče“ so k temu najmanj pripomogli. Dr. Tonkli je o tej stvari govoril o pravem času in na pravem mestu. Kodaj bi vendar bila lepša prilika o tej zadevi govoriti, kakor takrat, ko je stvar sama na dnevaem redu? Iz gotovega vira tudi vemo, da je bil žel dr. Tonkli meseca avgusta navlašč prav zaradi te zadeve na Dunaji ali tega ni hotel na velik avonoc obesiti; on je v tej zadevi veliko storil, mnogo se trudil, trkal pri ministru in njegovem referentu, in če še do zdaj stvar ni rešena, on tega ni kriv, ker tu imajo odločevati še drugi faktorji. Le to še rečemo, da dr. Tonkli molči in dela, drugi pa kričijo in ne storijo nič.

Vmril je na pepelnico v Voloski pri Reki grof Julij Andrassy, nekdanji minister cesarske hiše in vnanjih zadev. Bil je eden najplivniših državnikov v zgodovini Avstro-Ogerske v zadnjih desetletjih.

Društvo sv. Vincencija Pavla imelo bode v nedeljo 23. t. m. ob 7 uri mašo za vmrle ude. Ob 5. uri popol. bode v prostorih grofaje Matilde Coronini glevni občni zbor.

Veleč. g. Malerbi iz Lugo v Romanji začel je v sredo svoje postno pridige v tuk. stolni cerkvi.

Pomiloščenje. Presvetli cesar pomiloštil je 108 kaznoencev v o. k. kaznilnicah, in sicer je mej drugimi pomiloščenih: iz Ljubljane 7, iz Kamnika 8, iz Maribora 2, iz Kopra 3, iz Gradiške 1 jetnik.

Razkaz o javni bolnici milosrdnih bratov v Gorici leta 1889 zdravljenih bolezni, o vapehu zdravljenja in domovini bolnikov, statistična razprava o steklini, in pa kratak pregled delovanja posamičnih bolnic avstrijsko-česke rodovne provincije, izdan v nemškem in v obeh dveh deželni jeziki. V Gorici. Založil konvent. — Nataniel Seitz, 1890. — To je naslov brošurice, katera je izšla te dni. Iz brošurice posnamemo mej drugim: Leta 1889 je bilo sprejetih 772 bolnikov, od l. 1888 je ostalo 77 bolnikov, skupaj je bilo tedaj zdravljenih 849 bolnikov; izpuščenih ozdravljenih je bilo 488; zboljanih 134, neozdravljenih 76; vmrlo je 84 bolnikov, ostalo za leto 1890 je pa 67 bolnikov.

Po različnosti blaznosti se je oskrbovalo 157 blaznih, od katerih je bilo 98 ostalih l. 1888, 59 pa je bilo sprejetih 1889; od teh je bilo izpuščenih: ozdravljenih 12, zboljanih 15; pobegnili so 3, vmrlo je 27, ostalo konec leta 1889 blaznih 100. Zanimivi so tudi vzroki blaznosti in sicer mej drugim: podedovanje 23, vpijanjive tekočine 26, milanska roža (pelagra) 19, beda in potreba 26.

Od oskrbovanih bolnikov in blaznih po stanovih je bilo: dninarjev 245 bolnikov in 53 blaznih, kmetov 102 bolnikov in 32 blaznih, čevljarjev 61 bolnikov in 4 blazni, mizarjev 38, dijakov 7 bolnikov

1. blazen, učenec 31 bole. 1 blazen, učitelj 2 bolnikov, svetovnih duhovnikov 3 bolniki in 3 blazni, redovnikov 10 bolnih; itd.

Največ bolnikov je bilo iz poknežene grofije Goriško-Gradiške: 620 bolnikov in 147 blaznih.

Zanimiva je sestava o ljudeh oklanik v preteklih 50 letih v pokneženi grofiji Goriško-Gradiški od steklih ali za steklino sumljivih psov in o njihovem zboljenju za liso, katero je složil po vrstnih zapisnikih v. č. g. prior in redovni definitor I. od Boga Sobel.

Milosrdni bratje oskrbujejo še 15 drugih bolnišnic, v katere je bilo sprejetih l. 1889 14.288 bolnikov.

Iz podatkov se tedaj razvidi delavnost milosrdnih bratov v Gorici in viti se tudi, koliko delujejo s krščansko ljubeznijo v blagor naše dežele.

H. Gross, gimnazij-ki vodja, hoče v eljati same novotarje na tuk. gimnaziji. Slovensko in italijansko petje mu tako preseda, da je je prepovedal, a zapovedal, da se mora peti samo nemško ne le v šoli, ampak ceč v cerkvi. Sedaj mu pa pride na misel imeti v drugem t. č. j: šolski poduk dopoldne, popoldne pa le eno uro. Vže zdaj sedé dijakci težko 3 ure v šolskih klopih, kaj bode šo le v poletni vročini 4 ure dopoldne!

Akademsko društvo „Slovenija“ imelo bode dne 22. febr. mašo zadušnico po ranjem Dav. Trstenjaku, kateri je bil njen častni član. Mašo bode imel v. č. g. Karol Klun, državni poslanec.

Na Moravskem so se začeli potegovati reano, da vdobe svoje vseučilišče v Brnu. Vseučiliščni slušatelji v Pragi, rodem z Moravskega, podpisujejo vže peticijo, katero podpirajo s tem, kaker poročajo listi, da je Moravska ekonomski dovolj bogata, da je do tri četrtine česku, da je vseh moravskih vseučiliščnikov 1300, brez ne vračunjenih bogoslovcev v Olomucu.

Pražki mestni zbor je zavrgel predlog znane Podlipny-a, kateri je tirjal, naj se odstopi prostor za zgradbo spomenika Janu Husu. Isto takpo se je zavrgel predlog Naprsteke, kateri je hotel, da bi se zbirali darovi za spomenik po celej Češki.

V Ogleju izkopavajo vedno starinske znamenitosti, katere morajo zanimati vsakega človeka. Pred kratkim časom našli so v globočini 2 metrov na mozajik izza časa Rimljanov.

Soča je radi suhe zime tako vpadla, da trpe tovarne ob tej reki nekaj škode radi pomanjkanja vode.

Velik slonov zob so nedavno prodali v Antwerpnu na Belgijskem za 1637¹/₂ frankov; zob je tehtal 50 kilogr. Ako se pomisli, da tehta povprečno slonov zob 13 kilogr., moramo si res misliti, kak je moral biti še le dotični slon.

Tiskovni pogrešek. V štev. 6. „Soče“ se ima v članku „Občinsko gospodarstvo v vrsti 20. namesto „Andreja Žnidarčiča“ brati „Antona Žnidarčiča.“

Ogrski prerokuje se lepa prihodnost. Nje nadopolna mladina se pripravlja, da obišče v Turinu znanega zakletega sovražnika Avstrije in revolucijonarja Košut-a.

Mladi tatovi. Vše pred časom je tukajšnje c. kr. glavarstvo postavilo sedem fantalinov pod posebno nadzorstvo policijsko, ker so bili vže večkrat zasadeni pri tatvini in drugih hudodelstvih.

Te dni sta se dva teh nepoboljšljivih zločincev, neki D. in neki S., prvi 19, drugi 18 let star, o belem dnevu pritepla na dvorišče tukajšnjega kupca Guttmanna v Semeniških ulicah, ter meni nič tebi nič privrila buč oljkinega olja na voz, ki je stal so to pripravljene in ga odpeljale. V ulici Orzoni ju je pa vstavil municipijski stražnik Medeotti, ne da bi vedel, ali je olje vkradeno. A tatova, ki sta imelo slabo vest, jo naglo pobrišeta popustivši voz in olje. Blago se je izročilo gospodarju. V nedeljo zvečer sta se pa tatova sama ovadila in dala se zapreti.

Štev. 54

Op.

Oznaniło.

Raynatelstvo zastavljavnice (Monte di Pietà) ustanovljene po grofu Thurnu v Gorici naznanja, da bode dne 10. marcija 1890 in naslednje, javna dražba (kant) nerešenih zastav IV. četrt leta 1888 t. j. tistih, ki so bile za stavljene meseca oktobra, novembra, decembra 1888 V GORICI dne 7. februarja 1890.

Po kratki rabi prekoristno zobno čistilo.

LEPOTA
zob
Novo ameriška
glicerinska zobna créma
(zdravniško preiskana)
KALODONT F. A. SARG'S SON
— & CO. —

c. k. dvorni zalagatelj; na Dunaju.

Dobiva se pri lekarničarjih parfumeurjih itd., 1 kos 35 kr. — V Gorici pri G. B. Pontoniju, A. de Gironcoli, lekarni Kürner in Cristofollettiju.

Nella tutta traffica nonchè negozi di galanteria

L'ottimo papiro dei cigaretti

• il sotretto

LE HOUBLON

FABBRICATO PRANCESCO DI

CRAWLEY & HENRY

PARIGI

MEDAGLIA D'ARGENTO, ESPOSIZIONE UNIVERSALE PARIGI 1889

Deposito generale: OTTO KANTZ & Co., VIENNA.

Vozilni listi

AMERIKO

Kralj, belgijski poštni parnik društva

„Red Star Linie“ iz Antwerpen-a

naravnost v

New York & Philadelphia

priznan od visoke c. k. avstrij. vlade.

Pojasnila daje:

priznana zastopstvo

Ludwig Wielich

in Wien, V, Weyringergasse 17

ali

Josef Strasser

Speditionsbür. für die k. k. Oest. Staatsbahnen in

Innsbruck.

Na drobno in na debelo.

JOŽEF CULOT

v GORICI v RAŠTELJI;

obilna in mnogovrstna zaloga norimberških, galanterijskih, malih reči in igrač.

Največi izbor blaga za raznoščke (havzirarje) kramarje, čevljarje in krojače, potem molkov, svetih podob, roženkrance itd.; priporoča svojo veliko zalogo ures ali lepotičij, tapecerij, olupševalnega papirja kakor tudi zlate in srebrne podlage za mrtvaške truge po fabričnih cenah, veliko zalogo sveč in veliko zalogo čevljev vsake sorte za male in velike cene in može itd. Le Grifon e Houblon.

POSEBNOST!

VRTNA SEMENA

vsake vrste in gotove dobrote.

CENE

tako nizke, da se ni bati tekmovanja.

Na drobno in na debelo.